

عنوان مقاله:

واکاوی اتانازی (مرگ با کرامت) با رویکرد قانونی و فقهی و چالشی در ماهیت بشری

محل انتشار:

فصلنامه حقوقی قانون یار، دوره 5، شماره 18 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسندگان:

فاطمه سادات هاشمی فرد

معصومه خدادادی

خلاصه مقاله:

قتل یا شیوه ای از مردن و در مواردی خودکشی که در شرایط خاصی در برخی کشورها اعمال می شود و قانونی است. مرگ آسان و مرگ شیرین دیگر نامهای اتانازی هستند. اتانازی کلمه‌های یونانی و به معنای مرگ راحت است؛ مجازات اتانازی از مسائل چالش برانگیز در حوزه پزشکی و حقوقی است. نخستین کشوری که اتانازی را قانونی کرد، کشور سوئیس بود. بعد از آن هلند و بلژیک این شیوه را به رسمیت شناختند و حتی برای آن محدودیت سنی گذاشته اند. البته افرادی که زیر هجده سال هستند باید رضایت قانونی والدین خود را داشته باشند. در بعضی از ایالت‌های آمریکا اتانازی به روش غیر مستقیم مورد تصویب است اما در برخی از ایالتها با وجود قانونی بودن کلیساها اجازه برگزاری مراسم را نمیدهند. در حقوق جزای اختصاصی برای سهولت در مطالعه، جرایم به دسته های مختلفی همچون جرایم علیه اشخاص، جرایم علیه اموال و مالکیت، جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی، جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی و غیره تقسیم می شوند. در مورد جرایم علیه اشخاص، «قتل» (آدم کشی) جزو مهمترین جرایم است. قتل در نظام های حقوقی دنیا انواع مختلفی را شامل می گردد و از جمله در نظام حقوقی ایران به قتل عمد، شبه عمد، خطای محض و غیر عمد تقسیم می گردد. عمل «خودکشی» (انتحار) نیز نوعی از قتل محسوب می شود. در واقع جرم قتل، کشتن فردی توسط فرد دیگری به ناحق است؛ اما انتحار، کشتن فردی توسط خود متحر است. بنابراین در قتل نفس، «قاتل» (جانی) و «مقتول» (مجنی علیه) متفاوت هستند؛ لکن در خودکشی، قاتل و مقتول یکی هستند. به عبارت دیگر، خودکشی قتلی است با وحدت قاتل و مقتول. «اتانازی» (Euthanasie) یا «قتل ترحمی» (Mercy Killing) نیز نوعی قتل است که از جهاتی به خودکشی و از جهاتی هم به قتل عمد شباهت دارد. بنابراین «قتل از روی ترحم» را می توان مرز بین قتل و انتحار دانست. اتانازی یا مرگ از روی ترحم یکی از مسائل جدید و چالش برانگیز در حوزه ی حقوق پزشکی است. مقاله ی حاضر با توجه به قانون مجازات ۱۳۹۰ اثبات می کند که در میان انواع اتانازی «اتانازی فعال و غیرداوطلبانه» با احراز شرایط قتل عمد، به موجب بند «الف» ماده ی ۲۹۱ قانون مزبور مجازات قصاص را به همراه دارد. اما «اتانازی فعال و داوطلبانه» بر مبنای رضایت مجنی علیه قتل عمد نبوده و به موجب ماده ی ۳۶۶ مجازات کم تری نیز در پی خواهد داشت. در مقابل اتانازی «غیرفعال» که عموماً عنصر مادی آن با ترک فعل مسبوق به قانون یا قرارداد همراه است، مشمول ماده ی ۲۹۶ این قانون و ماده واحده خودداری از کمک به مصدومین می شود. مگر این که به موجب فعل مثبت مادی واقع شود، که هم چون موارد گذشته از مصادیق بند «الف» ماده ی ۲۹۱ خواهد بود.

کلمات کلیدی:

قتل از روی ترحم، اتانازی فعال، مرگ با رضایت بیمار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1500219>

